

Člověk je zrozen ke vzájemné pomoci.

Seneca

2021

KOUZLO HUDBY

**SYMBOLISMUS
FIALOVÉ BARVY**

**AROMATERAPIE
V NAŠICH DOMOVECH**

SYMBOLISMUS POHÁDEK

n@- ČASOPIS

Filozofie pro život – č. 133 – 25. leden 2021

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

PhDr. Slavica Kroča, šéfredaktorka
Mgr. Ivana Hurytová, odpovědný redaktor
Redakce a grafická úprava:
Eva Bímová, Martina Flaitingrová
Jana Aksamítová, Ing. Ondřej Aksamít,
Mgr. Aleš Gabriel

Vydává Nová Akropolis z. s.
Varšavská 19, 120 00 Praha 2
Tel.: 222515152, e-mail: nova@akropolis.cz
Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

© Nová Akropolis z. s.
Všechna práva vyhrazena. Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukován v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

www.akropolis.cz

Milí čtenáři,

často jsme obklopeni množstvím zvuků, které se snaží přitáhnout naši pozornost. Někdy je jich tolik, že toužíme alespoň na okamžik zůstat v naprostém tichu, aby nás nic nerušilo, a mohli jsme tak v klidu přemýšlet a být na chvíli sami se sebou. V našem nitru se začíná rozehrávat vnitřní dialog, jehož prostřednictvím odhalujeme to, co se v nás skrývá. Opatrně se dotýkáme důležitých událostí našeho života a vidíme cesty, které nás přivedly na naše místo. Již nám nestačí letmý pohled na sebe sama, přibližujeme se ke svému středu, odkud lépe vidíme příčiny a důsledky našeho jednání, lépe chápeme naše pocity, naše obavy i odhodlání.

Nic z toho však nelze udělat najednou, nýbrž postupnými a vytrvalými kroky, jež nás dovedou pokaždé o kousek dál. Váhavá chůze, spojená na jedné straně se zjištěním, že budeme muset něco změnit, něčeho se vzdát, něco jiného získat a na straně druhé s velkou přitažlivostí vnějšího světa, může způsobit, že zůstaneme stát a raději svou pozornost znovu obrátíme k vnějším zvukům, abychom se vyhnuli těžkostem při vnitřní práci na sobě samém.

Otázkou zůstává, zda se v touze po snazší cestě zároveň nevzdáváme i své vnitřní svobody, jež se opírá o nepřetržité poznávání a zlepšování sebe sama a přibližování se k moudrosti. Moudrost k nám přichází skrze učení mnoha filozofů a mudrců, spatřujeme ji v Přírodě i v hloubce sebe sama. Nejsme ochuzeni o rady, ale ne vždy jsme ochotni se jimi řídit, přestože tušíme, že jsou správné, a to nám místo vnitřní svobody přináší niterné rozpory. Pokud je budeme střádat a nenajdeme pro ně použití, přemění se v tvrdý kámen, který nás začne tížit a jehož tvrdost se projeví i ve vztahu k druhým lidem, což způsobí bolest nejen ostatním, ale i nám.

Příroda nám ukazuje cestu sjednocení a hledání jednoty navzdory všem vnějším rozdílům. My sami volíme, jakým směrem zaměříme svoji pozornost, zda na společné prvky, nebo na to,

v čem se vzájemně lišíme. Když se každý den alespoň na okamžik vzdálíme od hluku vnějšího světa, věřím, že budeme pokaždé o kousek blíže k nalezení lidských hodnot, které jsou nám společné a díky nimž můžeme být jeden druhému oporou.

Velikost každého povolání je snad především v tom, že spojuje lidi... Lidé chodí dlouho vedle sebe uzavřeni do vlastního mlčení nebo si říkají slova, která nic nevyjadřují. Objeví se nebezpečí. A tu hned podepře jeden druhého. Tu je jasné, že všichni patří k témuž společenství. Každý jako by vyrostl, když se sblíží s tím, kdo stojí vedle. Se šťastným úsměvem hledí jeden na druhého. (Antoine de Saint-Exupéry: Země lidí)

Eva Bímová
Ředitelka Nové Akropolis v ČR

PODOBENSTVÍ O MAJETKU

Jeden muž už dlouho žil samotářským životem a čas trávil výrobou bumerangů a oštěpů, kterými lovil vačice. Byl velice zručný a dokázal všechny své úlovky využít beze zbytku. Ze srsti vyráběl rohože, z kůstek jehly a ze šlach nitě, kterými rohože sešíval. Z rostlin pak dokázal vyrobit rozmanité barvy, kterými rohože barvil.

Byl na své výrobky velmi hrdý. Jednou se před jeho chýší objevil Měsíc.

Půjč mi jednu ze svých rohoží, požádal ho.

Ne, já rohože nepůjčuji.

Tak mi jednu dej.

Nepůjčuji je a ani nerozdávám.

Měsíc se rozhlédl po jeho vyřezávaných zbraních.

Tak mi prosím dej aspoň nějaký tvůj vyřezávaný bumerang nebo oštěp.

Ani nápad, z toho, co vyrobím, nikomu nic nedám.

Měsíc neodpověděl a mlčky od něj odešel, vyšel na kopec a z kůry si postavil chýši. Sotva se do ní schoval, začal prudký déšť, který zaplavil celou zemi.

Muž v něm našel svou smrt, a když déšť ustal, plavalo kolem množství oštěpů, bumerangů a cárů rohoží.

(Převyprávěno z knihy: *Australské pověsti a legendy* od Karoliny Slamové)

S ÚSMĚVEM JDE VŠECHNO LÉPE...

PROSÍM, AŽ SE PRO MNE KONEČNĚ POTKAJÍ SPRÁVNÉ MÍSTO A SPRÁVNÝ ČAS!

Z filozofických anekdot: SOKRATOVA OŠKLIVOST

Podle toho, co vypráví Cicero v *Tuskulských hovorech*, stalo se Sokratovi toto:

Když na jistém setkání tvrdil Zopyrus, že dle vnějšího vzhledu dokáže rozpoznat přirozenost každého člověka, a dospěl k závěru, že Sokrates má mnoho neřestí. Nato se mu, vysmáli všichni, kteří u Sokrata ty neřesti neznali, ale sám Sokrates ho utěšoval tím, že řekl, že tyto neřesti v něm mohly být přítomny, ale že je vykořenil pomocí rozvahy.

Nietzsche to v *Soumraku model* vypráví takto: Když tento fyziognom (člověk, který rozpoznává duševní vlastnosti z výrazu tváře) Sokratovi odhalil, že je doupětem všech špatných tužeb, velký ironik tehdy vyslovil větu, která je klíčem k jeho pochopení: *Je to pravda, řekl, ale všech jsem se stal pánem.*

SYMBOLISMUS FIALOVÉ BARVY

Z hlediska vlnové délky se fialová nachází mezi modrou a pro lidský zrak již neviditelnou ultrafialovou. I ve starodávných symbolismech má tato barva úlohu mostu mezi viditelným a neviditelným světem. Vzniká spojením červené, která představuje život a energii, a modré symbolizující duchovní svět. Fialová je barva těch, kteří dokážou spojit červenou a modrou, přenést duchovní ideál do konkrétní akce, zbořit hranici mezi snem a realitou. Purpur, odstín fialové, ve kterém je větší podíl červené, je odpradávná barvou královskou, neboť úkolem krále bylo přenést harmonii a řád nebeského světa do zákonů světa lidského.

Fialová je barvou mystickou. Náleží těm, kteří usilují o vnitřní rozvoj a poznání své vlastní duše a kteří chápou, že takové poznání není jen otázkou teoretického studia, ale konkrétní akce a úsilí, že nezřídka vyžaduje vzdát se pohodlnosti, která nás svádí k nečinnosti. Proto je fialová také barvou skromnosti a oběti: vyjadřuje schopnost obětovat to, co je přízemní, ve prospěch toho, co je vznešené a ušlechtilé. V křesťanské liturgii je tento význam dodnes zachován, fialová je barvou adventu, období, kdy by se měl člověk věnovat především rozjímání a vnitřní očištění.

S rozjímáním spojují fialovou i psychologové zkoumající účinky barev. V negativním psychologickém aspektu fialová symbolizuje přílišné uzavření se do sebe, melancholii a útěk před realitou do světa fantazie. V tom pozitivním vyvolává harmonii, prohlubuje koncentraci, probouzí pocit bezpečí, a umožňuje tak snadněji navázat kontakt s vlastním nitrem. Tento poznatek není koneckonců nijak nový: už renesanční génius Leonardo da Vinci tvrdil, že fialová sklička ve vitrážích oken katedrál zvyšují spirituální prožitek a usnadňují rozjímání. Další významný renesanční myslitel, Mikuláš Kusánský, si fialovou zvolil jako symbol pro nejvyšší stupeň poznání, který nazval „mystické nazírání“. Takové poznání odstraňuje zdánlivé rozpory a protiklady a nalézá hlubší jednotu.

Fialová tedy představuje sloučení protikladů, duchovního a hmotného, vnitřního a vnějšího, rozjímání a akce. Pokud se nám podaří spojit tyto aspekty do harmonického celku, bude se nám též dařit naplňovat své sny a probouzet bohatý vnitřní svět, který spí v každém z nás.

Bc. Jiřina Koubková

Kovářství je krásné řemeslo, je to spojení práce se všemi elementy – země, vody, vzduchu a ohně. V zemi se vytvářejí a rostou nerosty s obsahem rudy, z nichž se tavením získává kov. Voda pomáhá tyto nerosty utvářet stejně jako vzduch či oheň. Voda je ale důležitá i při samotném kování, zchlazování nažhaveného materiálu, ale také při kalení. Vzduch je výživa ohně a zároveň působí i na nahřívání materiál. A oheň..., oheň je ten nejdůležitější živěl při práci s kovem. Oheň má vlastnosti, díky kterým lze se železem pracovat. Mění stav hmoty, aby se dala ohýbat, kout, sekát a různě tvarovat. Pak vznikne výrobek, který je krásný, ale také praktický a užitečný.

K tomuto procesu, k této práci se železem je ale třeba vůle, vnitřní oheň, lidské ruce, kreativita a imaginace. Kovářství nás učí nejen

zručnosti, ale také trpělivosti, skromnosti a přátelství.

Jednotlivé postupy při výrobě potřebují pomoc více lidí – souhru, důvěru a smysl pro vytvoření společného díla. Kováři jsou přece ti, kteří transformují hmotu v něco, co je pro lidstvo prospěšné, něco, co může člověka posunout dál.

Tento alchymický proces probíhá i v člověku. Nové zkušenosti a poučení se z vlastních chyb pomohou člověku postoupit o stupeň výš. Zároveň může své poznatky a um předávat dál a tím ulehčí cestu druhým. Proto jsme v Plzni otevřeli kovářskou dílnu, která může pomoci při praktické filozofii a bude vytvářet něco, co pomůže zkrášlit tento svět.

ZAMYŠLENÍ ZE SOUČASNOSTI: KOUZLO HUDBY

Inspirující a léčivá moc hudby

Hudba je lékem na trápení duše.

Quintus Horatius Flaccus

Jak mohou v průběhu života člověka oslovit hudební díla z per známých hudebních skladatelů, jejich sonáty, symfonie, suity? Má samotná hudba pro člověka hlubší význam, ovlivňuje jeho život, nebo je pro něj jen zálibou, kterou vyplňuje svůj volný čas? Jak může být hudba pro člověka užitečná? Proč ji nepoužívá jako lék na bolesti své nemocné duše?

Hudba doprovází herce v divadle, slyšíme ji ve filmu, nebo když jdeme na operu, používá se při terapiích, může nám zpříjemnit masáž a někdy i způsobit, že máme větší chuť nakupovat, protože ji slyšíme v každém větším nákupním středisku. Hudba ovlivňuje naše myšlenky, neboť to, na co myslíme, může být ovlivněno tím, jakou hudbu posloucháme.

Leonard Bernstein, významný americký skladatel a dirigent, o hudbě prohlásil, že je sama sebou, je jedinečná jako naše Země, na které žijeme, a vytváří ji množství nádherných tónů, spojujících se v harmonickou melodii, která chytne za srdce. Je potěšení takovou hudbu poslouchat a vychutnávat si každý tón. Hudba může pozitivně ovlivnit naše myšlenky; pokud je melodie veselá, rozverná a plná veselých durových tónů, v naší mysli se to projeví nadšením, optimismem nebo dobrou náladou. Samozřejmě to může platit i naopak, pokud jsme nešťastní, nedaří se nám v životě a posloucháme smutnou hudbu s mollovými tóny, náš smutek se může prohloubit.

Hudba má kouzelnou moc, dokáže inspirovat k velkým dílům, má schopnost zahojit boles-

tivé rány naší duše. Pokud se zaposloucháme do kteréhokoliv díla významných hudebních skladatelů, jakými byli například Mozart, Beethoven, Chopin nebo Haydn, můžeme se zklidnit, na okamžik se vymanit z každodenních problémů a trápení a získat nadhled. Každý si musí najít „svého“ skladatele a „svou“ hudbu, která jej uklidňuje, povznáší či inspiruje.

Hudba jako cesta k harmonii

Hudba je zjevení vyššího rozumu a moudrosti.

Ludwig van Beethoven

Ve starověkém Řecku byla múza hudby Euterpé znázorňovaná jako dívka s flétnou. Múzy byly pod ochranou boha Apollóna, který představoval harmonii a soulad, souznění tónů harmonické stupnice; hudba byla vnímána jako dar bohů, jako nástroj, který nebeskou harmonii přenesl do světa lidí. Proto je v hudbě tak důležitý soulad tónů, jejich barva a rytmus; to vše působí a vede k probuzení ušlechtilých citů v člověku. Jeden tón, který je osamocený na notové lince, sám o sobě neznámá nic, ale když dojde k propojení více tónů, vytváří se melodie; podobné je to i v životě člověka, který sám nezmůže nic, ale pokud spolupracuje s ostatními, je schopen dokázat velké věci. I Mozart, který je autorem více než 500 hudebních děl, by se nestal známým, kdyby nebyli hudebníci, kteří krásu jeho skladeb přiblížili lidem. Slovo vyjadřuje určitý význam, ale osamocený tón je sám o sobě jen zvukem, může být vyšší nebo mít hloubku, může být silnější nebo slabší a na různých hudebních nástrojích bude znít různě, ale potřebuje, aby se k němu připojily další tóny, které společně vytvoří harmonické spojení, jež člověka přenesl mimo čas a prostor.

Hudba je výsledkem harmonického souladu, souzvuku, spojením tónů podle určitého záměru, plánu či představy skladatele, který jednotlivé noty klade na notovou osnovu tak, aby přirozeně propojil jednotlivé tóny a rytmy s různými hudebními nástroji a výsledkem byl zážitek vzrušující, zábavný či vážný, který hluboce zapůsobí na posluchače. Záměrem skladatele může být čistě hudební náplň díla, ale pokud je k hudbě přidán silný příběh, např. ve filmu, je hudba obohacena stejným způsobem, jako je jídlo vylepšeno kořením, které mu dodá osobitou chuť. Příběh nemusí být součástí hudby, ale ona sama může příběh obohatit, dodat mu vnitřní esenci, a my si potom můžeme s melodií spojit konkrétní příběh nebo filmovou scénu.

Hudební melodie, kterou známe (například ta z filmu *Tenkrát na západě*) nás může v představách přenést na Divoký západ. Hudba má magickou moc, působí na naši představivost, probouzí emoce a dokáže nás přenést v čas i prostor. Když vnímáme melodii, která je výrazná, snadněji si ji zapamatujeme a přirozeně si ji spojíme s konkrétní scénou nebo obrazem. Melodie v hudbě je jako řeka, může být vzestupná nebo sestupná, podobně jako řeka v krajině, může nám připomínat střídání otázky a odpovědi v dialogu dvou přátel, kteří spolu promlouvají buď v tónině dur, plné radosti a porozumění, nebo v opačné, mollové tónině, která je odrazem slov naplněných smutkem a bolestí. Na konci hudebního díla může přijít silný akord, jenž představuje vítězství, triumf nebo pocit překonání pokušení, který může hudba zprostředkovaně posluchači přenést a vtisknout mu pocit hrdiny, který zvítězil nad překážkou, již mu do cesty postavil život.

Harmonie v hudbě, soulad tónů, může vnést i harmonii do našeho nitra a života.

Hudba a její interpretace

Hudbu lze popsat, ale nikoli vysvětlit.
Isaac Stern

Záleží na způsobu, jak se hudba představí posluchačům, na způsobu a technice hry, jaký takt se zvolí a které nástroje hudbu hrají.

Pokud například hrají housle, kdy smyčec doslova tančí na strunách při skladbách Antonia Vivaldiho, máme chuť se radovat, hudba nás uvádí do stavu dobrého naladění, jsme veselí a plní nadšení. Naopak v případě dlouhých hlubokých tónů symfonie od Johannese Brahmsa máme při poslechu pocit důstojnosti, vážnosti a hlubokého rozjímání nad životem, v okamžiku, kdy jsou náhle tóny zahrány silně s velkou dynamikou, dostavuje se pocit vnitřního napětí. Proto má hudba a její melodie, rytmus a dynamika vliv na dokreslení příběhu, filmového, divadelního nebo operního, lze jí vyjádřit smutek, radost, napětí nebo uvolnění a samotná melodie nás provází příběhem, v jehož ději se odráží dynamika hudebního projevu. Hudba může vykreslit naši náladu, pocit nebo emoci, kterou silně vnímáme, například když vidíme vycházet Slunce nebo se v noci ocitáme v temném hlubokém lese nebo dokresluje napínavý souboj kladného a záporného hrdiny v příběhu. Při správné interpretaci hudba vytváří příběh, podněcuje naši imaginaci, inspiruje nás k dobrodružnému a důstojnému způsobu života, dokáže rychle zahojit rány těla i duše. Když je hudba autentická, uvěřitelná podobně jako role herce na divadelních prknech, projevuje se její magická síla, která dokáže v těch nejtěžších chvílích života pozvednout vědomí k duchovnímu světu, světu idejí a věčných archetypů. Je to svět, kde sídlí bohové, a k tomu, aby ho člověk dosáhnul, musí se nejdříve sám stát hrdinou, jak o tom vyprávějí

mytologické příběhy. Pokud ten, kdo hraje hudbu, ji opravdu miluje, lze to pozorovat na jeho výrazu, na úsilí, které vkládá do hry, kdy je vidět nadšení, radost a schopnost dát ze sebe to nejlepší, aby hudba zazněla jako čistá esence krásy, která je přenášena od srdce interpreta k srdci posluchače, čímž vzniká zvláštní pouto spříznění.

Hudba jako způsob vyjádření myšlenky

Hudba uvolňuje ducha a okřídluje myšlenky.
Friedrich Nietzsche

Hudební obsah může být srovnáván se základní myšlenkou obrazu celé skladby stejně jako idea uměleckého díla, která zasáhne duši člověka a přinutí ho na okamžik se zastavit a přemýšlet o smyslu života, životní cestě a cíli, ke kterému každý směřujeme. Ludwig van Beethoven nazval svoji 6. symfonii *Pastorální*, střídá se v ní hudba, která odráží štěstí s hudbou dramatickou i mírumilovnou, jednoduše řečeno, je v ní obsaženo vše, co přináší život sám. V úvodu můžeme slyšet šťastnou a radostnou melodii smyčcových nástrojů, která v člověku probouzí pocity štěstí a radosti ze života, proto také sám Beethoven nazval úvod *probuzení radostných pocitů při příchodu na venkov* a skutečně člověk může vnímat pocit štěstí při poslechu této části symfonie, kterou měl autor tak rád. Celkový obraz

skladby tak může v člověku evokovat pocity štěstí, veselosti nebo i naopak pocity opačné, které chtěl skladatel vtisknout do hudebního díla tak silně, aby zapůsobilo na ty, kteří si ji poslechnou. Ve druhé větě *Scéna u potoka* je pohyb vody vyjádřen hudebním pohybem tónů, který připomíná tekoucí vodu, podobně jako v případě tónů fléten, které nám připomínají prameny *Vltavy*, díla Bedřicha Smetany.

Hudba má tu moc vyvolat v člověku hluboké city, kdy při poslechu melodie pociťujeme radost, smutek, nenávisť, lásku, přátelství, důstojnost, dojetí, hrdost nebo ušlechtilost. Někdy nám schází slova, abychom popsali krásu hudby, a tato slova jsou nahrazena tóny, které, když se sladí, vytváří přirozený hudební pohyb, který někam plyne, mění barvu, střídá rytmus a samotná hudba dokáže říci o našich citech mnohem více, než bychom to popsali my za pomoci tisíce slov. Hudbu, která odráží pocity a nálady skladatele, uměl komponovat například Petr Iljič Čajkovskij. V jeho *Symfonii č. 4 f moll* je silný citový obsah věrně vyjádřen pomocí hudby, která se tak stává věnováním od autorova srdce jeho přítelkyni, odráží se v ní naléhavá touha po něčem nedosažitelném. Hudba umí v člověku změnit náladu ze smutné, tísnivé na radostnou a jásavou. Radost hrála důležitou roli i v životě Čajkovského a jak on sám jednou napsal: „*Těš se na radost druhých a život bude přece jen snesitelný*“.

Hudební výraz je založen na melodii, harmonii, rytmu, barvách tónů orchestru a způsobu, jak plyne a vyvíjí se v čase. Abychom našli její smysl, musíme ji mít rádi, zamilovat si ji, jako milovaného člověka. Je třeba, abychom ji trpělivě poznávali, těšili se z poslechu a vnímali krásu melodie, která zanechává nadčasový otisk v našem srdci. Pokud se naučíme vnímat krásu hudby, sledovat jednotlivé tóny, jak se ladně pohybují a zanechávají nezapomenutelný, překrásný hudební obraz, zanechá toto dílo hlubokou vzpomínku v naší duši, kterou budeme moci kdykoliv znovu oživit. Stačí k tomu velice málo, pohodlně se usadit a věnovat tuto posvátnou chvíli hudbě. Její kouzlo navždy ovlivní náš život.

Ing. Václav Hastík

SOKRATES

Tento velký řecký filozof žil v letech 469–399 př. n. l. v Athénách. Zásadní událostí jeho života byla věštba z Delfské věštírny, která říkala, že v Řecku není moudřejšího muže, než je Sokrates. Jakmile to tento filozof uslyšel, začal hledat někoho, kdo by byl moudřejší, než je on sám. Vyptával se významných mužů na základní otázky smyslu života, ale odpovědi nedostával. Začal je tedy sám zkoumat a tomuto zkoumání a hledání pravdy se věnoval celý svůj život. Pochopil tak mnoho hlubokých pravd, které vložil do svého života, a tak vynikal velmi pevnou morálkou, kterou přitahoval mnoho svých učedníků. Na konci svého života byl lživě obviněn z toho, že kazí mládež a neuznává bohy, a poté nespravedlivě odsouzen k smrti. Ctil však zákony athénské společnosti a přijal smrt se stejným klidem a odvahou, jak prožil celý svůj život, a také s vědomím toho, že po opuštění těla se konečně přiblíží velkým pravdám, po kterých celý život toužil. Originál této sochy pochází z druhého století př. n. l. a nachází se v Britském muzeu v Londýně.

ŘECKÁ FILOZOFIE

Mezi její nejstarší představitele patří tzv. předsokratikové ze sedmého až pátého století př. n. l., kteří se věnovali zkoumání Univerza, jeho složení a počátkům, a kteří přinesli světu různé objevy v oblasti matematiky, fyziky a dalších přírodních věd. V pátém a čtvrtém století př. n. l. se objevuje důležitý předěl v podobě tří velkých filozofů: Sokrata, Platona a Aristotela, z nichž každý přinesl řecké filozofii něco významného. Sokrates svůj příklad spravedlivého a odvážného života, Platon své učení o Idejích a Aristoteles svůj vědecký způsob zkoumání přírody. Po těchto velikánech se objevují tzv. sokratovské filozofické školy, jež byly zaměřené spíše na zkoumání člověka, na smysl života, na správný způsob života, na hledání štěstí a jiné etické otázky. Řecká filozofie je pro nás dodnes neustálým zdrojem poznatků, moudrosti a inspirace v našem životě.

Buval 牛

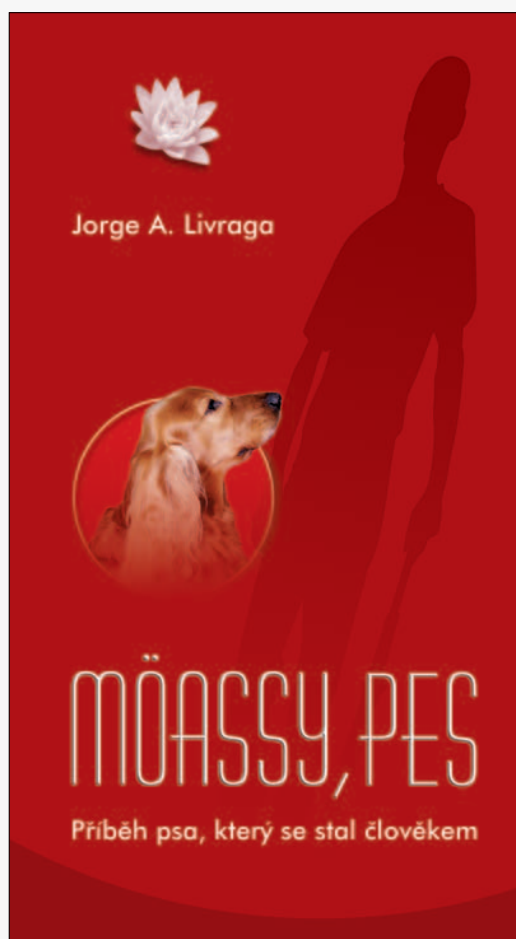
VĚDĚLI JSTE, ŽE...

... zatímco my máme začátek roku pevně stanovený na 1. ledna, v Číně je datum Nového roku proměnlivé? Pohybuje se mezi 21. lednem a 20. únorem. Důvodem je to, že začátek nového roku se řídí měsíčním cyklem a připadá na druhý nov po zimním slunovratu. Letošní rok Křesy skončí 11. února 2021. Od 12. února nastane rok Buvola. Roky jsou vždy pojmenované podle jednoho z dvanácti znamení čínského zvěrokruhu, které bude v daném období převládat. Znamení Buvola je spojené s klidem, vyrovnaností, silou a pevností, ale také s určitou strnulostí a těžkopádností.

Kromě znamení zvěrokruhu se každému roku přiřazuje také jeden z pěti elementů. Pro příští rok bude vládnoucím prvkem kov, který je charakterizován především svou pevností. V pozitivním slova smyslu to znamená silnou vůli a schopnost překonávat překážky, v tom negativním neschopnost kompromisu a s tím související rozpory.

Oslavy nového roku jsou v Číně i dalších asijských zemích (stejně tradice dodržují např. Japonsko, Korea, Vietnam nebo Thajsko) především oslavou jara, tedy oslavou nového života. Jedná se o nejdůležitější svátek v roce a trvá celých patnáct dní. Na každý ze svátečních dnů připadají zvláštní zvyky, ale také různé pověry a zákazy – například první den oslav se nemá uklízet nebo prát, protože tyto činnosti nosí smůlu. Třetí den zase není vhodný na návštěvy, protože hrozí hádky. Poslední den probíhá festival luceren, kdy lidé nosí po ulicích lampiony rozmanitých tvarů. Zvykem, který se přenesl do západních zemí, je odpalování ohňostrojů. Hluk způsobený rachejtlemi má podle čínské tradice zahnat příšeru, která v tomto období vylézá ze svého úkrytu a napadá lidi.

Jak vypadá svět z pohledu psa? A jak vypadá svět z pohledu psa, který se stal člověkem? Kniha je strhujícím příběhem čisté psí duše, které je souzeno žít v těle člověka a přijímat vše dobré i zlé, co jí život mezi lidmi přináší.

UKÁZKY Z KNIHY:

Můj moudrý ochránce mě zasvětil do věd, a dokonce i do některých umění, ale nikdy do náboženství. Mnohem později jsem studoval náboženské texty hlavních směrů víry, a to jak nových, tak starých. A znovu jsem musel uznat moudrost tohoto člověka, protože tato témata jsem nikdy nedokázal pochopit, a pokaždé, když jsem se pokusil vztyčit prapor své víry, přišel celý déšť strachu a pochybností a srazil můj prapor svou hrubou silou.

Časem jsem si zvykl na šaty. Zpočátku jsem je používal jen jako ochranu před chladem a nosil je místo houní, které mi sklouzávaly dolů z těla, když jsem zaujal vzpřímený postoj. Prosté příkrývky jsem pomalu začal nahrazovat složitějšími oděvy a naučil jsem se dodržovat hygienické zásady podle zvyklostí lidí.

Asi po deseti letech jsem nabyl vzhledu člověka starého něco málo přes třicet let. Mé šaty a způsoby byly bezvadné, mé všeobecné vzdělání dostatečně rozsáhlé a ovládal jsem též několik jazyků, i když s jistými obtížemi. Nepoznal jsem však dosud vnější svět. Když jsem byl připraven, můj ochránce, tehdy již velmi starý, mě vzal s sebou do nedalekého města. Bylo to malé horské městečko a pro mne to byla zkouška ohněm. Měl jsem hrůzu z toho, že odhalí můj psí původ, ale pro svou chybnou výslovnost jsem byl považován za cizince nebo za podivína. Můj mocný dobrodinec mi bez jakýchkoli obtíží obstaral doklady, které potvrzovaly, že jsem občanem daleké země, a jelikož předstíral, že jsem jeho synovec, dal mi své vlastní jméno, ale už ne své příjmení. To odvodil z jednoho starého slova amerických Indiánů: říkal mi Möassy.

Když začala zima, všiml jsem si, jak chřadne. Chodil spát velmi brzo a neopouštěl své lůžko dříve než v poledne. Při chůzi vrávoral a v jeho kanceláři si stále podávali dveře právníci a další lidé, kteří přinášeli a odnášeli různé dokumenty. Mnohem později jsem se dozvěděl, že převáděl své obrovské jmění na mé jméno a zdůvodňoval to tím, že nemá rodinu...

... Mnoho let pracoval v rozsáhlém sklepení, kde tajně budoval složitou laboratoř. Dostával ty nejnovější a nejdražší přístroje, jaké na světě existovaly. Pokaždé znovu mi opakoval, že když mě potkal, splnilo se mu přání, protože mě prý volal, a dokonce nutil, abych se narodil pro jistý předem určený cíl. Nikdy jsem to nepochopil...

AROMATERAPIE V NAŠICH DOMOVECH

S využíváním vonných substancí se můžeme setkat od dávné historie. Byly prostředkem kontaktu mezi člověkem a bohy při různých obřadech, používaly se při očistě domova a nezastupitelnou roli měly při úlevě od různých potíží a při léčení. Nemůžeme obsáhnout všechny možnosti jejich využití, ale můžeme se více dotknout toho, jak vůně využít v prostoru, který obýváme. Na chemicky syntetizované vůně běžně dostupné v drogeriích můžeme zapomenout, neboť člověk s alespoň průměrným čichem jasně pozná rozdíl.

Nejčastěji se používají tzv. éterické nebo esenciální oleje, získávané různými postupy z rostlin podle jejich charakteru, a to obvykle destilací, macerací nebo louhováním. Světlem se rychle rozkládají, proto se musí uchovávat v tmavých lahvičkách. Jsou to vysoce vonné esence, které se rychle vypařují a mají výrazné antiseptické účinky, působí proti bakteriím, virům i parazitům. V rostlině se éterické oleje nachází nejčastěji v květech (heřmánek, jasmín), listech (rozmarýn), slupkách plodů (citrusy) nebo v kůře a dřevě (skořice, santal) a chrání rostlinu před parazity. Člověk vůni vnímá čichovými receptory, které vysílají signál do mozku do oblasti tzv. limbického systému, což je oblast, v níž se odráží naše emoce. Esenciální oleje tak ovlivňují psychickou složku člověka; u některých se popisuje spíše tlumivý a u jiných spíše stimulační vliv, ale obecně mají harmonizující účinky. Významná je i souvislost mezi vůní a pamětí, někdy máme určitou situaci v minulosti spojenou s konkrétní vůní a tato čichová paměť je velmi stálá. Dokonce se popisuje, že některé vůně zvyšují koncentraci a mohou tak stimulovat naši paměť.

Doma je můžeme použít tak, že je nakapeme do misky s vodou, na keramickou destičku nebo je necháme volně odpařovat z nádoby pomocí dřevěných tyček. Intenzita vůně se výrazně zvýší, pokud použijeme aromalampu, kde je esenciální olej odpařován čajovou svíčkou. Je možné koupit i různé typy elektrických aroma difuzérů, které pomocí vodní páry uvolňují do vzduchu éterický olej. Výběr éterických olejů je velmi individuální, každý si musí zvolit ty, které jsou mu nejpříjemnější. Často používané jsou citrusové vůně (citron, mandarinka, pomeranč, citronová tráva), levandule, jasmín, růže, čajovník, eukalyptus, dále různé jehličnany (borovice, cypřiš) a některé těžší vůně jako je skořice a santal. Při použití v aromalampě stačí nakapat několik kapek do nádobky s vodou, čím těžší vůně, tím méně kapek použijeme. Je možné použít i různé kombinace vůní v jedné nádobce. Jednoduchým způsobem tak vytvoříme prostor, který je nejen příjemný, ale také prospěšný pro naše zdraví.

MUDr. Lucie Šrámková

SYMBOLISMUS POHÁDEK (2. ČÁST)

Navazujeme na první část článku uveřejněnou v minulém čísle našeho časopisu.

III. STUDIE TŘÍ TYPŮ POHÁDEK

Poté, co jsme v předchozí části provedli rozbor základních prvků, díky nimž dětská povídka získává jistý osobitý charakter, budeme se dále věnovat studii tří typů pohádek, k čemuž použijeme již dříve vysvětlená schémata výkladu:

a) *Šípková Růženka*;

b) *Sněhurka a sedm trpaslíků*;

c) *Rytíři krále Artuše* nebo *Kruhového stolu* či *Artuš, král medvěd*, což je základní mýtus či pohádka.

ILUZE SVĚTA

a) V *Šípkové Růžence* žije princezna na zámku, kde vše oplývá štěstím a radostí, což představuje prvotní Universum, které se objevuje také v pohádkách *Tisíce a jedné noci* a základní mýtus zde začíná stejně radostně.

Již při narození děvčátka se projevuje životní dualita: u její kolébky se objeví dobré a zlé sudičky, které oboje patří mezi duchy přírody (téma víl, gnómů atd. je velmi používané v každé dětské ikonografii, avšak je velmi obtížné je interpretovat). Každá z dobrých sudiček dá právě narozenému dítěti dar, avšak když k němu přistoupí zlá víla, ta, která nebyla pozvána (stejná jako Víla noci z mýtu o Inanně nebo Ereškigal v sumerské mytologii, královna podsvětí, čarodějka), dojde k náhlému střetu. Přichází oblečena v černém a ovládá významné věštby a moci, které jí umožňují opanovat svět. Zaklíná princeznu: „Přijde den, kdy toto děvče upadne do věčného spánku

poté, co se píchne do prstu o kolovrat...“ Tváří v tvář hroznému ortelu, který nad princeznou vynesla Paní noci, jí pozdě přicházející Štěstěna nabídne jako dar možnost probudit se z hlubokého spánku, když ji políbí princ, který přijede ze vzdálených zemí. Určí také, že do hlubokého spánku upadne zároveň s princeznou i celý palác.

Přesto král nařídí, že všechny kolovraty v království mají být spáleny na veřejném místě (snaží se za každou cenu zachránit Duši, aby neupadla do hrozně pasti, kterou jí předkládá Osud).

Objevuje se zde jeden prvek, který v pohádkách běžně nenalézáme: kolovrat. Ve starodávných tradicích to byl symbol osudu, stejně jako kolo. Určovalo cykly člověka, jeho vlastní dějiny, stále v pohybu a otáčející se kolem pevné osy. Na kolovrátku sudičky spřádají osudy lidí. Odtud pochází spojitost s konfliktem, který se může objevit, pokud se snažíme tomuto osudu čelit.

Když princezna oslavuje svou plnoletost, stává se obětí onoho dávno vyřčeného zakletí, neboť se píchne do prstu o starý kolovrat zhotovený Vílou noci, a takto se proroctví naplňuje. Od té chvíle jsou princezna i celý palác ponořeni do hlubokého spánku. Postupem času palác, jenž kdysi býval tak krásný, zaroste šípkovým křovím z lesa, které ho zcela ukryje. Nikdo už nebude o tomto paláci a jeho obyvatelích mluvit, a tak se vytratí z paměti všech.

Je zřejmé, že les zde tvoří základní prvek, jelikož ve svém hustém houští ukrývá začarovaný palác, kde v zrcadlovém sále s blýskavými stěnami spí princezna a její obraz se ve stěnách neustále odráží.

Je to obraz spící Duše, jež se znásobuje, a představuje tak pád do hmoty, v níž ztrácí vědomí o všem předchozím a jejím očím se jako skutečnost jeví to, co není ničím jiným než pouhými blýskavými odrazy nebo iluzemi opravdové skutečnosti. Hmotný sen nepřetržitě vytváří v ohromném zrcadlovém sále světa další iluze jako deformované a smutné představy spící Duše, která bude muset hledat svůj osud.

Nejedná se o západní ani východní mýtus, nýbrž vychází se ze základního mýtu, v němž nalézáme spící dámu v zrcadlovém sále, který byl dle arabské tradice postaven ze vzácných kamenů.

Uplyne sto let, než princ přijíždějící ze vzdálené země objeví palác zcela ukrytý v křoví, když pronásleduje divokého kance – právě toto zvíře je v Hesiodově díle *Héraklův štít* symbolem hmoty.

Dříve než dorazí k prahu paláce, musí překonat všechny zkoušky nebo nebezpečí, která mu zlá víla nastražila do cesty, pokoušejíc se zabránit tomu, aby se mladík přiblížil ke královskému obydlí. Neúnavně bojuje, aby odstranil houští zahalující ono místo, a svým mečem prosekává pavučiny a větve, jež se ho pokou-

šejí spoutat. Meč ve všech tradicích, a zvláště ve středověkých, symbolizuje vůli člověka. A právě proto středověcí rytíři říkali: „Nevyta-huj mne bez důvodu a nezasunuj mne bez cti,“ což jsou slova, která se zachovala vyrytá na čepelích jejich mečů.

Když překoná všechna pokušení, s úžasem zjistí, že celý palác spí. Jakmile dojde do zrcadlového sálu, uvidí krásnou a čistou dívku, již políbí na rty právě v okamžiku, když se naplní sto let neboli jeden cyklus. V tu chvíli se celý zámek probudí a zavládne veselí.

Za nesmírného štěstí se slaví „nebeská svatba“ a poté princ, který je nyní králem, odváží princeznu, aby žili na zámku, jenž se nachází „mimo les“.

OPĚT DUALITA

b) Známa pohádka o *Sněhurce a sedmi trpaslících* obsahuje sumerské a perské tradice. Vypráví, jak Sněhurka žije s macechou, jež představuje její vlastní dualitu. Je jako stín, jenž stále rozmlouvá se zrcadlem. Soutěží s čistotou a krásou Sněhurky, která představuje bělost sněhu, čistotu Duše, a proto se macecha neustále obrací k zrcadlu, které jí jednoho dne odhalí pravdu, čímž vyvolá hněv tohoto protikladu.

Poháněna vztekem posílá Sněhurku do lesa s několika lovci, kteří ji mají usmrtit a přinést její srdce jako důkaz toho, že splnili královnino přání. Zde je vhodné učinit porovnání s příběhem *Popol Vuh*, v němž Krvavá princezna prochází stejnou kritickou chvílí. Avšak lovci, zarmoucení takovým příkazem, se rozhodnou, že ho nevyplní, vyjmou srdce jeleního mláděte a přinesou ho maceše ve skleněné skřínce, aby se tak přesvědčila o smrti dívky, zatímco ta zůstává opuštěná v lese, neboť v něm „uvízla“.

V Sumeru Inanna sestupuje do podsvětí, což je symbol plurality stejně jako les, a tam se setkává se soudem sedmi Anunnaků odpovídajících sedmi trpaslíkům z pohádky o Sněhurce.

Sněhurka se setká s Duchem lesa a dojde také k malému domku, kde žije sedm trpaslíků, kteří ji uvězní, neboť i když v dětském mýtu vidíme, že dívka je šťastná a veselá, ve skutečnosti nedokáže z lesa vyjít a je uvězněna v jiném a vzdáleném světě.

V pohádce, již rozebíráme, je číslo sedm konstantou, stejně jako v sumerském mýtu o Inanně, která musí sestoupit do podsvětí ozdobena sedmi šperky, projít sedmi branami podsvětí a strávit tam sedm dnů, dokud nebude souzena sedmi Anunnaky.

Mezitím se macecha, která se domnívá, že je zbavena své sokyně Sněhurky, znovu obrací k zrcadlu, avšak to jí opět odhalí pravdu: že její pozitivní protiklad nezemřel, nýbrž že se pouze nachází ztracený v lese. Když odhalí místo jejího pobytu, vstupuje do houštin, aby odstranila tuto překážku svého záměru: vlády zla nad celým královstvím, což je symbol nepřetržitého boje, který podstupují dobro a zlo, v němž temné stíny číhají na onu čistou a průzračnou Duši, jež je ztracena, ale přesto doufá. Využívá roztržitosti trpaslíků (gnómů či duchů přírody) a toho, že je Sněhurka sama doma; představí se jí v podobě stařeny oděné do černého hávu a nabídne jí otrávené červené jablko, které sama připravila.

Symbol, který se dosud neobjevil, je symbol jablka. Pokud má červenou barvu, vysvětluje se jako pád do hmoty (připomeňme si mýtus o Adamovi a Evě, když upadnou do nemilosti, protože se zakousnou do tohoto plodu). Pokud však má barvu zlatou jako jablka ze zahrady Hesperidek, představuje věčný Život. Dle našeho mínění je zároveň dualitou věčného ukřižování člověka mezi nevědomostí (červená) a vyšším poznáním (zlatá).

Trpaslíci se vrací a nalézají Sněhurku v hlubokém spánku vyvolaném otráveným jablkem, jež jí nabídla macecha, takže uvěří, že opravdu zemřela. (Přestože Duše umírá nebo pouze spí, nakonec se vždy vrací do života. Je to samotná naděje člověka, přirozená cesta, neboť, jak říká jeden výrok, neexistuje nic vyššího nad pravdu. V člověku existuje něco, co ho nutí hledat, jak by vyšel z lesa, a právě to

představuje jeho pravdu.) Je uložena do křišťálové rakve a vystavena před dveřmi domku, kde ji trpaslíci oplakávají (zde připomeňme to, že Inanna je po své smrti vystavena podobným způsobem).

Princ z dalekých zemí, jenž slyšel mluvit o kráse a dobrotě princezny, si ji přeje nalézt. Nakonec se mu to podaří, avšak ona odpočívá „mrtvá“. Hluboce zarmoucen touto ztrátou ji zatouží políbit na rty, a jakmile to udělá, Sněhurka se probudí, znovu se zrodí.

Následuje šťastné rozuzlení. Znovu se i v tomto mýtu slaví „nebeská svatba“, po které se oba odeberou žít na vrchol hory, odkud princ přišel. A to je jasný odkaz: čistá, oživující jiskra probouzí uspanou Duši, neboť pochází ze vznešeného místa, které se nachází „mimo les“.

Až do tohoto bodu je patrná přítomnost jisté psychologie, která je společná všem starodávným symbolismům všech příběhů a tradic.

STŘEDOVĚKÉ RYTÍŘSTVÍ

c) Typ mýtu o *Rytířích kruhového stolu* je velmi bohatý. Díky velkému množství postav, které se v něm objevují, zde můžeme nalézt odraz

všech aspektů lidského bytí. Je to „globální“ mýtus. Představuje vnitřní konflikt každého člověka stejně jako Don Quijote a Sancho, které lze interpretovat jako tutéž postavu, tutéž věc, velkou dualitu člověka. Miguel de Cervantes nám tedy ve svém díle zanechal rozsáhlou psychologickou studii velkého vnitřního konfliktu.

V legendárním Camelotu, ležícím ve staré Anglii, žil velký hrdina Artuš a jeho kohorta statečných rytířů. Kruhový stůl představuje velkou pochybnost Osudu. Sedělo kolem něj devadesát devět nebo dvanáct rytířů, avšak jedno křeslo bylo prázdné – číslo třináct nebo číslo sto, kterým se uzavírá cyklus. (Osud má různé tváře. Jeho obvod je mnohem větší než samotná osa, avšak stále se kolem ní otáčí. Osud se svými cykly je tím velkým kolem, které se otáčí a otáčí a začíná pokaždé znovu, dokud obvod a osa spolu nesplynou.) Ten, kdo zaujme prázdné místo, bude jediný, kdo bude mít přístup ke svatému Grálu neboli číši obsahující Duch.

Symbol Grálu je také zahrnut v řeckých mýtech, které se zmiňují o Hermově kaduceji, na níž dva hadi ovíjejí lískovou hůl. Později splynou v jednoho jediného hada obtáčejícího se kolem číše, již dostane Asklépios jako symbol medicíny. Kalich, z něhož had pije, je

zásobníkem duchovní potravy, jež umožňuje nepřetržité znovuzrozdávání světa.

Velký boj všech rytířů spočívá v tom, že spatří, získají a uchovají svatý Kalich, svatý Grál. Účastníky této bitvy budou král Artuš a jeho dva protiklady: Sir Lancelot, pozitivní protiklad, jeho pravá ruka, a Sir Mordred, jeho bratr, zlosyn, jenž neustále vyvolává konflikty a na konci příběhu krále smrtelně zraní.

Předmětem velkého konfliktu mezi králem, Sirem Lancelotem a Sirem Mordredem je královna Guenevera. A jako smířčí postava se na této scéně objevuje mág Merlin.

V indické epopeji Mahábháratě líčí mýtus o Ardžunovi boj mezi znepřátelenými kmeny Kuruovců a Pánduovců, což stejně tak představuje vnitřní boj mezi jednou a druhou částí individua. Mýtus o Ardžunovi odráží přesně to, co mýtus o králi Artušovi. Kromě závěru se boj ve skutečnosti neodehrává přímo mezi králem Artušem, Sirem Lancelotem a Sirem Mordredem, nýbrž je to boj mezi dvěma posledně jmenovanými o získání Guenevery. Dle mého chápání je Artuš neboli Král medvěd syntézou celého příběhu. Proto se vztahuje k syntéze člověka a jeho dvěma velkými dualitám, jež představují Sir Lancelot ve vzestupné části a Sir Mordred v části sestupné.

Přijde okamžik, kdy bude Guenevera unesena Sirem Mordredem a uzavřena do věže, což znovu připomíná mýtus o Rávanovi a Sítě z epopeje Rámájana, a únos se také objevuje ve všech základních mýtech v dějinách literatury a universální mystiky. Duše je uzavřena tam, odkud nemůže vzlétnout do výšin, aby naplnila svůj osud, avšak dříve či později bude osvobozena, neboť její osvobození se časem stane neodkladné.

Gueneveru z jejího vězení nemá zachránit Artuš, nýbrž jeho pozitivní část neboli síla, Sir Lancelot.

Přichází okamžik, kdy se na opěradle prázdného křesla objevuje podobizna muže: Sira Galahada, syna Sira Lancelota, v minulosti neznámého. Skutečnost, že pozitivní část

Artuše má tohoto syna, je určena psychickým vztahem bratrství. Tento rytíř se objevuje na králově dvoře s bílým štítem, oděn v bílé barvě a na koni jako výraz naprosté čistoty – pouze zcela čistý rytíř bude moci dosáhnout dokonalého díla, svatého Kalichu, Grálu.

Když se Artuš, který ví o existenci Grálu, rozhodne ho dobýt, vydají se ho hledat spolu s ním všichni rytíři. Na výpravě téměř všichni zemřou, aniž by ho spatřili. Pouze Sir Lancelot a někteří další rytíři ho dokážou spatřit, avšak už se ho nedokážou zmocnit. Jedině Sir Galahad ho uchopí do svých rukou. Takto je souhrnem všech rytířů, tou nejvznešenější částí, tou jedinou, jež se dokáže napít z číše obsahující Duch, stejně jako Had poznání.

Artuš – nebo Ardžuna – vítězí nad pyramidou trosek a mrtvol: pouze úplná oběť umožňuje vlastnit svatý Grál.

Je to velmi bohatý a rozsáhlý mýtus, jenž umožňuje vnímat a pochopit velké vnitřní drama člověka a přijmout střet, velký vnitřní boj, aby se získal opravdový přístup k poznání sebe sama, k poznání Universa.

Tento příběh poskytuje mnohá znamení, avšak v rámci symbolismu existuje jedno zvlášť důležité: magický meč Excalibur, který Artuš dokáže vytáhnout z kamene, v němž byl uvězněn, a získává tak moc nad zemí.

Meč, symbol vůle, má tvar kříže a skládá se ze tří elementů. Artuš ho dokáže vytáhnout z krychlového kamene, v němž je držen a který symbolizuje hmotu, číslo čtyři. Čtyřka krychle a trojka meče dávají dohromady číslo sedm, člověka v jeho úplnosti, tělo a duch. Pouze když duch dokáže vystoupit, osvobodit se a překonat to, co mu znemožňuje být svobodným, bude moci vlastnit poznání a svět.

Artuš vládne pomocí svého zázračného meče, avšak když je podle epopie smrtelně zraněn a padne, zůstává na jednom z jeho nejlepších mužů, Bediverovi, aby navrátil Excalibur Jezerní panně, Vivianě. Tento rytíř učinil dokonce tři pokusy, aby splnil královo přání: poprvé do jezera vhodil svůj vlastní meč

a řekl Artušovi: „Už jsem ho vrátil,“ na což Král medvěd zopakoval své přání, neboť vytušil pravdu. Podruhé místo meče vhodil rytíř do vody pouze pochvu. Na Artušovu otázku, co se stalo, odpověděl: „Nic, spadl do vody,“ na což mu Artuš řekl: „Lžeš mi.“ Potřetí hodil veškerou svou silou celý meč doprostřed jezera a před jeho užaslým zrakem se z vody vynořila ruka, která meč uchopila, třikrát s ním zamávala a poté se s ním ponořila do hlubin vod. Takto se meč, vůle, navrátil na své původní místo.

Nemůžeme skončit, aniž bychom se zmínili o sugestivní a mysteriózní postavě mága Merlina. Představuje vědomí stejně jako Krišna v mýtu o Ardžunovi, který na mytickém válečném voze – samotný život se svými křížovatkami – mluví k mladému princovi a radí mu, co musí dělat. Je to vnitřní vědomí, intuice, opice Hanuman, která pomáhá Rámovi a ukazuje mu, jak se dostane na Srí Lanku ke svému osudu. Merlin nakonec odešel na nějaké místo ve vesmíru – snad mytický ostrov Avalon, kde podle tradice žije Josef, velký Rybář, a samotný král Artuš; od té doby ho již nikdo nespapal. Na

tomto ostrově žijí bytosti nebeské krásy, jeho údolí jsou stále plná vonných květin a v jeho lesích rostou stromy, jež dávají zlatá jablka, která poskytují věčný Život.

MYŠLENKY NA ZÁVĚR

Po této stručné studii symbolismu pohádek, po rozboru toho, co se vyskytuje v podobě nejznámějších formálních aspektů, je možné zjistit, že pohádky jsou dvousečnou zbraní stejně jako meč. Existuje mnoho představ, které je nutné kontrolovat a přenášet správným způsobem, neboť klíč této didaktiky zaměřené na dítě bude zásadní pro jeho formování, pokud uvážíme, že v mysli dítěte se formují všechny představy, které k němu přicházejí zvnějšku. Na této schopnosti bude záviset skutečnost, zda vychováme šťastné či uvědomělé dítě, anebo dítě trýzněné světem, jenž ho zavaluje a který nechápe.

Pohádky jsou jedním z nejtvrdějších světů, jsou to hrůzostrašná vyprávění, jsou to příběhy o nebezpečí, strachu, hrozbách a smrti. Jak jsem již řekl, jsou dvousečnou zbraní, s níž lze řezat nebo sekat, probouzet a přibližovat chápání existence dvou břehů, mezi nimiž plynou vody života. Do jejich učení se musí proniknout moudře, aby dítě přijalo tuto didaktiku, tuto vnitřní dynamiku, což je výchozí bod pro vyšší, opravdovější poznání sebe sama a světa, který dítě obklopuje; a tak se napije z pramenů, které

plynou v průběhu časů a způsobují, že vyvěrá oživující voda, jež činí zemi plodnou.

Také pro dospělého existuje jedno ponaučení, důležitá myšlenka: že vše projevené, Příroda, nebo v tomto případě lidská činnost, má příčinu a důvod. A takto některé krásné a fantastické formy zaplavují jako jemná vůně celý tento výjimečný svět, zahalují hluboký smysl boje, jenž vede lidstvo od počátku časů skrze své prohry a vítězství. Je to dlouhá pouť po stezce temného a nebezpečného lesa a hledá se ona zázračná země „mimo les“, na vrcholu hory rysující se na horizontu, který tušíme, který milujeme, avšak na který zapomínáme, když ponořeni do snu bez času bloudíme jako stíny, aniž bychom našli Ariadninu nit, sladký polibek poznání, abychom si vzpomněli, že se nyní nacházíme v lese, a nikoli na místě, po němž touží naše nejhlubší bytí. Pouze ten, kdo je připraven bojovat za svou svobodu, může uchopit meč vůle, vytáhnout ho z nitra země a rozeznout vítr. Právě silný a věčný meč umožňuje vymýtit hustý les, hustý závoj, aby se Duše, ona ztracená princezna, vrátila na místo, které se v pohádkách staví „mimo les“, mimo les egoismu a klamných zrcadel, avšak na jehož nebi lze stále ještě spatřit zářící hvězdu, která stejně jako ve všech starých mýtech ukazuje cestu.

Juan Manuel de Faramiñán Gilbert

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám nabízí filozofii takovou, jaká je ve své podstatě: srozumitelnou a aplikovatelnou v každodenním životě.

1. PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

Podle klasické filozofie byla etika vnímána jako klíč ke skutečnému rozvoji lidské bytosti. Dotkneme se i významu pojmů Philo-Sophia, filozofická škola a filozofie jako způsob života. Ukážeme si rozdíl mezi morálním a intelektuálním životem a nevynecháme ani vysvětlení pojmu učedník.

2. ČLOVĚK A UNIVERZUM

Mikrokosmos i makrokosmos jsou prostoupeny stejnými zákony, které mají své rozmanité projevy, dle úrovně, na které je pozorujeme. Sluneční soustava stejně jako i život jednotlivce mají svůj skrytý smysl, cestu i směr. Pojednává o tom klasické západní a východní pojetí člověka a univerza a pojmy vědomí, dharma, karma a reinkarnace.

3. ODKAZ DÁVNÉ INDIE

Prostřednictvím symbolů se můžeme napít se studnice Pravdy a Poznání. Otevírají nám brány vnitřního světa, ve kterém se střetávají protichůdné hlasy, přičemž snahou člověka je zorientovat se v nich a dosáhnout vnitřní rovnováhy a klidu. Symbolický je i text „Bhagavadgíta“, který se zabývá otázkou, jak se může člověk naučit jednat „správně“.

4. ZÁHADY TIBETU

„Hlas Ticha“ představuje kompas na cestě poznání a rozvoje sebe sama. Poukazuje na charakteristiky jednotlivých úseků této cesty, na její úskalí, výzvy i příležitosti, na to, s čím se nevyhnutelně setká každý, kdo si přeje uslyšet hlas duše: se třemi ctnostmi učedníka, smyslem vnitřního růstu a s pojmy jako koncentrace, iluze, touha či jednota.

5. BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

Mnoho filozofů se zabývalo otázkou, jaký smysl má existence člověka či jak tento smysl najít. Život je často poznamenán bolestí nebo nějakou formou utrpení a nouze. Siddharta Gautama Buddha hledal odpovědi na tyto otázky. Seznámíme se s jeho učením o Zlaté střední cestě a Čtyřech vznešených pravdách, jejichž součástí je Osmerá ušlechtilá stezka vedoucí k překonání „utrpení“ v životě.

6. MOUDROST ČÍNY

Konfucianismus nabízí eticko-politické zřízení založené na principech bratrství, řádu a harmonie. Uspořádaná společnost, vedená nejschopnějším a nejctnostnějším člověkem, je odrazem harmonie v univerzu. Nabízí racionální sociální řád založený na etice a vzdělání zdůrazňující důležitost osobního rozvoje člověka.

7. VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

Soužití: všichni navazujeme vztahy a naše jednání má vliv na životy ostatních. Proto nás zajímají hodnoty, na jakých je možné vystavět dobře fungující společnost. Pokud se takto nalezené hodnoty stanou základem pro politiku, je tu naděje na prožití jednoty. Proto je důležitá úloha jednotlivce ve společnosti a při utváření lepšího světa.

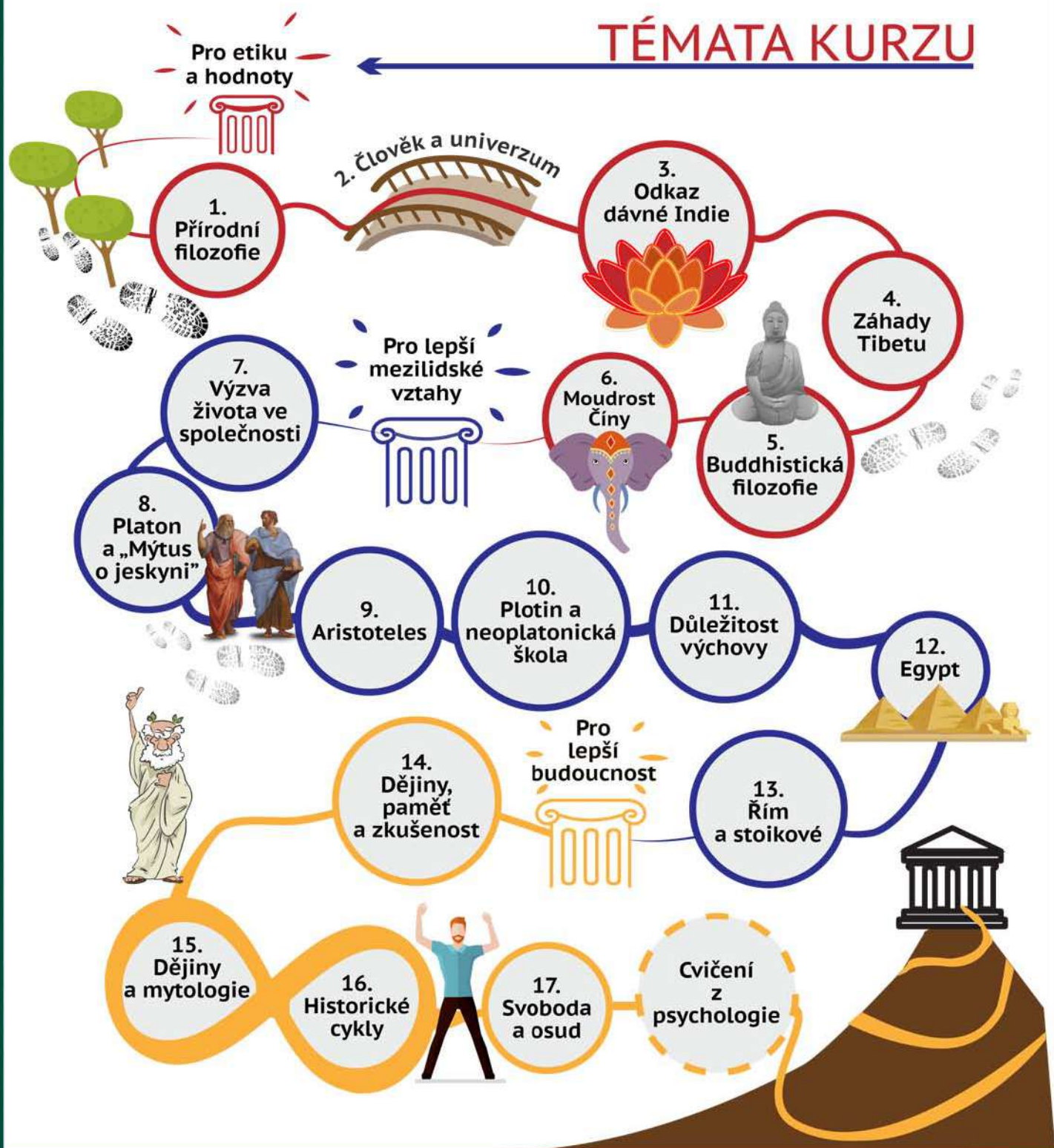
8. PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

Svět, ve kterém žijeme, není zdaleka dokonalý, a přesto byl podle Platona vytvořený na základě dokonalých pravzorů. Platon odhalil, že jednou z velkých překážek člověka na cestě vlastního rozvoje je iluze, které nezřídka podléhá a která napomáhá jeho „uvěznění v jeskyni“. Symbolickým jazykem o tom vypráví v příběhu „Mýtus o jeskyni“.

9. ARISTOTELES

Štěstí je jedna z nejzákladnějších potřeb člověka, a proto se jím podrobně zabýval i Aristoteles. Dosáhnout dlouhotrvajícího štěstí a umět rozeznat to krátkodobé není třeba nechávat náhodě. Aristoteles popisuje ctnosti jako síly duše, které nám, když je rozvíjíme, pomáhají uchopit život do vlastních rukou.

TÉMATATA KURZU

www.akropolis.cz

www.filozofieprozivot.cz

NA ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKU JE VSTUP VOLNÝ

10. PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

Prostřednictvím eklektické filozofie ukázal neoplatonismus, že téměř všechny náboženské a filozofické směry mají společný základ. Poukázal na důležitost skutečného bratrství mezi lidmi, které je založeno na toleranci, pochopení a respektu, což vychází z poznání, že lidské duše vycházejí z jednoho pramene.

11. DŮLEŽITOST VÝCHOVY

Mnozí filozofové se shodli v tom, že bez úsilí a systematičnosti se k cíli dojit nedá. To je i přínos vzdělání a výchovy. V dětství nás tvaruje naše rodina a okolí, v dospělosti je formování nás samých v našich rukách a prostřednictvím našeho sebevzdělávání a sebevýchovy se my sami stáváme odpovědnými za vytvořené dílo, které je zároveň kamínkem v mozaice společnosti, lidstva a celého světa.

12. EGYPT

Morálka v Egyptě není jen teorií, ale představuje životní styl a je základním pramenem života v pyramidálním uspořádání společnosti. Potvrzením toho jsou i rady a návody některých faraonů, vezírů a egyptských mudrců, které nám i dnes mohou pomoci chápat sebe sama a svoji úlohu, vykonávat své povinnosti dobře, radostně a zodpovědně.

13. ŘÍM A STOIKOVÉ

Stoicismus přenesl z epochy helénizmu mnoho hodnotných myšlenek a jeho představitelé svým jednáním ukázali, že jsou tyto myšlenky použitelné v praktickém životě a že i v těžkých časech se lze pomocí etiky vyhnout úpadku. Stoická nauka shrnuje smysl vědomého a šťastně vyrovnaného jednání a vysvětluje, že skutečnou svobodu člověk zažije, pokud je schopen zharmonizovat vlastní přirozenost s vyšší podstatou.

14. DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

Zkoumáním dějin může člověk získat cenné bohatství nejen v podobě poznatků, ale především zkušeností. Pokud se dokážeme z dějin poučit, pochopit je a vytáhnout z nich zkušenosti, můžeme je uplatnit v přítomnosti, což nám umožňuje stát se aktivním a vědomým tvůrcem své budoucnosti. Vzpomínky na minulost, ať už se týkají jednotlivce nebo společnosti, mohou být pozitivní i negativní. V obou případech však mají vliv na náš každodenní život a mohou být užitečné, pokud si z nich dokážeme vzít ponaučení nebo inspiraci. Minulost je naší součástí a ovlivňuje naši přítomnost.

15. DĚJINY A MYTOLOGIE

Mýty nám svým symbolickým jazykem přinášejí nejen poznání dějin, ale nabízejí mnohem více. Lze je „odemknout“ klíčem historickým, psychologickým, astronomickým a dalšími. Dle toho, který klíč použijeme, nám mýtus otevře brány do dané dimenze.

16. HISTORICKÉ CYKLY

Čas je relativní pojem, a přesto nás silně ovlivňuje, protože představuje jednu ze skutečností, jejímž prostřednictvím se ve světě orientujeme. Jeho běh v přírodě vnímáme prostřednictvím střídání období, která se opakovaně navracejí do téhož momentu, ačkoli vždy v trochu pozměněné formě spojené s jistými charakteristikami.

17. SVOBODA A OSUD

Jedním z důležitých nástrojů na cestě lidského života je svoboda. Tématem správného chápání svobody se zabývali filozofové všech dob, a mnozí shodně dospěli k závěru, že jejím nejdůležitějším projevem je svoboda volby, avšak s plným vědomím možných důsledků a s převzatou odpovědností za ně.

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka: pozornost, koncentrace, paměť, imaginace, vůle atd.

Více na: www.akropolis.cz a www.filozofieprozivot.cz

PROGRAM AKTIVIT ON-LINE

Program on-line přednášek a kurzů naleznete na www.akropolis.cz/on-line

O PŘEDNÁŠKÁCH V NAŠICH SÍDLECH SE DOZVÍTE NA NAŠEM WEBU.

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

úvodní přednáška ke kurzu, vstup volný

- Kurz 17 bloků přednášek a praktických cvičení
- Koná se jednou týdně, vždy 2 h, [program viz strany 20–22](#)

C. G. JUNG I., FILOZOFIE A PSYCHOLOGIE

On-line kurz - středa, 27. ledna od 19 hodin, cena: 660 Kč

Termíny přednášek – vždy od 19 h:

27. 1. Život a osobnost C. G. Junga – Člověk, osobnost, vědomí, nevědomí, kolektivní nevědomí
3. 2. Psychologické typy – Nástroje psychy: myšlení, vnímání, cítění, intuice – Sny - Individuace
10. 2. Mýtus, symbol, pohádka – Alchymie

HERMANN HESSE

On-line literární večer, cena: 100 Kč (studenti a důchodci 80 Kč)

Úterý, 2. února 2021 od 19 hodin

V díle tohoto autora se hrdinové snaží navzdory překážkám a utrpení poznat svůj osud a pochopit svět, ve kterém žijí. Cílem je, aby naplnili svůj úkol na této zemi a inspirovali ostatní. Na přednášce nahlédneme společně do knih tohoto nositele Nobelovy ceny za literaturu.

C. G. JUNG II., ČLOVĚK, JEHO VZTAHY A ŽIVOT

On-line kurz - středa, 17. února od 19 hodin, cena: 660 Kč

Termíny přednášek – vždy od 19 h:

17. 2. Koncept dobro a zlo – Bytostné já, symboly celosti – Člověk a společnost
24. 2. Archetypy - Anima, animus - Dualita - Stín
3. 3. Archetyp iniciace - Život a smrt jako dvě části života – Smysl života

TAJUPLNÁ ŘEČ PŘÍRODY

On-line přednáška, cena: 100 Kč (studenti a důchodci 80 Kč)

Pondělí, 1. března 2021 od 19 hodin

Stav přírody, jejíž jsme součástí, nám není lhostejný. Nacházíme však způsob, jak přispět k jeho zlepšení? Zastavme se a naslouchejme tajuplné řeči, hlasu, kterým občas příroda promlouvá velmi jasně a který nás někdy varuje, jindy pouze naznačuje, že musíme změnit svůj přístup k životu na této krásné planetě.